

تشریفات ممنوعه دفاع پایان‌نامه

جلسه دفاع از پایان‌نامه یا رساله در معنای معمول آن جلسه‌ای است با حضور چند استاد که طی آن یک دانشجوی کارشناسی ارشد یا دکتری قرار است حاصل ماه‌ها پژوهش خود را ارائه دهد اما این تعریف ساده بیانگر همه آن چه که امروزه در این جلسه اتفاق می‌افتد نیست.

جلسه دفاع از پایان‌نامه یا رساله در معنای معمول آن جلسه‌ای است با حضور چند استاد که طی آن یک دانشجوی کارشناسی ارشد یا دکتری قرار است حاصل ماه‌ها پژوهش خود را ارائه دهد اما این تعریف ساده بیانگر همه آن چه که امروزه در این جلسه اتفاق می‌افتد نیست.

به گزارش ایسنا، پایان‌نامه نوشتن و دفاع از آن چند سالی است که با گسترش آموزش عالی، حاشیه‌های متعددی به همراه داشته است؛ پایان‌نامه فروشی، تقلب در پایان‌نامه و برگزاری جلسات دفاع لوکس در برخی دانشگاه‌ها همه و همه آفت‌های این مرحله از تحصیل است.

کلمه "پذیرایی جلسه دفاع" را که جستجو می‌کنم گوگل "تزیین میز دفاع پایان‌نامه"، "پکیج پذیرایی دفاع" و "نمونه پذیرایی دفاع" را برای جست‌وجوی آسان‌تر پیشنهاد می‌دهد. بیشتر که تحقیق می‌کنم می‌بینم فروشگاه‌های اینترنتی وجود دارند که بسته پذیرایی جلسه دفاع می‌فروشند. عکسی که یکی از این فروشگاه‌های آنلاین برای تبلیغ بسته پذیرایی دفاع انتخاب کرده یک جعبه است و شامل کیک، آب میوه، سه نوع میوه، نسکافه و حلوا است و در زیر تصویر نوشته: می‌توانید این بسته را سفارش دهید و روز دفاع در دانشگاه خود تحویل بگیرید.

سایت یک فروشگاه دیگر که همین بسته‌های پذیرایی را می‌فروشد نوشته: "شما دانشجویان گرامی می‌توانید با استفاده از این بسته‌ها از استرس و نگرانی‌های بی‌هوده خلاص شوید و به جای استرس پذیرایی می‌توانید با خیال راحت بر روی جلسه دفاع خود تمرکز کنید."

با یکی از شماره‌هایی که برای مشاوره خرید در سایت‌ها دیدم تماس می‌گیرم و چند و چون خرید لوکس‌ترین بسته پذیرایی دفاع برای ۱۰ نفر را می‌پرسم. خانمی که پاسخ می‌دهد می‌گوید: «ما حداقل تعداد مهمانانی که سرویس می‌دهیم ۱۵ نفر است. معمولاً خریداران تیرامیسو، توت فرنگی، نسکافه و کیک را انتخاب می‌کنند. وی سپس تأکید می‌کند که کیک گفته شده با یک کلاه فارغ‌التحصیلی دانشجویی تزیین شده و بسیار پرترفدار و مناسب دفاع است. اگر یک میان‌وعده می‌خواهید می‌توانید ساندویچ الویه یا سمبوسه را انتخاب کنید. در سایت ما، می‌توانید اقلام را انتخاب کنید و پکیج خود را بسازید.»

به سائیتی که گفته شد سری می‌زنم، قیمت بسته‌های آماده از حدود ۱۴ هزار تومان تا ۱۹ هزار تومان متغیر است. بنابراین با احتساب حداقل ۱۵ مهمان و خرید یک بسته ۱۴ هزارتومانی حداقل هزینه پذیرایی در مراسم دفاع ۲۱۰ هزار تومان خواهد بود. از میان اقلام سایت، آنچه که به گفته خانم مشاور خرید مرسوم و پرترفدار است انتخاب می‌کنم: تیرامیسو-کیک با تزیین فارغ‌التحصیلی-آب پرتقال طبیعی-یک توت فرنگی ۳۰ گرمی و ساندویچ الویه. حاصل می‌شود ۴۴ هزارتومان. پس احتمالاً یک بسته ۱۵ مهمان حدود ۶۶۰ هزار تومان هزینه در پی دارد.

با مشاور خرید یک سایت دیگر تماس می‌گیرم. می‌پرسد چه قدر می‌خواهی هزینه کنی؟ می‌گویم: «هر بسته از ۲۰ هزار تومان بیشتر نشود.» و می‌شنوم: «نسکافه، آب میوه، چند مدل شیرینی و میوه داریم. پکیج‌ها به انتخاب شما بستگی دارد. پرفروش‌ترین بسته ما شامل سه نوع میوه، نسکافه، آب معدنی کوچک، کیک است اما اگر می‌خواهید ۲۰ هزار تومان برای هر بسته هزینه کنید می‌توانید ساندویچ الویه یا مرغ هم داشته باشید. اصلاً بگذارید برایتان محتویات یک بسته بیست هزارتومانی را بخوانم؛ موز-کیوی یا خیار-آب میوه-ساندویچ الویه و آب معدنی می‌شود بیست هزار و دویست و پنجاه تومان.»

می‌پرسم: «این بسته‌ها چه قدر مشتری دارد؟» و می‌گویم: «ما هر روز به تعداد زیادی تماس برای خرید این بسته داریم. این طور نیست که تصور کنید نامتعارف است. ضمناً انتخاب پکیج‌ها به زمانی که قرار است مراسم دفاع برگزار شود هم بستگی دارد، برخی چون می‌خواهند زمان ظهر از پایان‌نامه دفاع کنند در بسته خود ساندویچ مرغ هم می‌گذارند.»

در ادامه پرس‌وجو درباره پذیرایی دفاع پایان‌نامه با یکی از استادان دانشگاه تهران صحبت می‌کنم. از صحبت‌هایش چنین برمی‌آید که پذیرایی‌های نامرسمی در این دانشگاه وجود ندارد. وقتی از جزئیات این پذیرایی‌ها سوال می‌کنم می‌گوید: «پذیرایی‌ها اصلاً عجیب و غریب نیست. آنچه در جلسات دفاع پایان‌نامه به عنوان پذیرایی استفاده می‌شود معمولاً شیرینی و میوه است. پذیرایی‌های لوکس و مجلل عموماً در دانشگاه تهران رخ نمی‌دهد.»

یکی از دانش‌آموختگان علوم سیاسی دانشگاه تربیت مدرس هم که به تازگی از پایان‌نامه خود دفاع کرده می‌گوید: چون قانونی در دانشگاه تصویب شده که پذیرایی‌های مجلل را منع می‌کند، پیش از جلسه دفاع معاون فرهنگی به من گفت که پذیرایی باید بسیار ساده و در حد چای و بیسکویت باشد. پذیرایی جلسات دفاع دیگر هم‌کلاسی‌هایم هم در همین حد بود یعنی اغلب با آب میوه و شیرینی انجام شد.»

در فضای مجازی هم بحث دفاع از پایان نامه و پذیرایی این جلسه داغ و هم پیچ هایی که شیرینی های مخصوص جلسه دفاع تولید می کنند پررونق است. یکی از کاربران عکسی از چند ظرف میوه، فینگرفود و چند نوع شیرینی را با هشتگ پایان نامه به اشتراک گذاشته است و کاربر دیگری به استفاده یکی از دانشجویان در جلسات دفاع از تشریفات هتل برای پذیرایی اشاره کرده است! کاربر دیگری می گوید: «استاد راهنمای من، به دلیل کم بودن شیرینی خامه ای در جلسه دفاع به من نمره کم داد!» البته این ها ادعاهایی است که صحت و سقم آن ها باید سنجیده شود.

دی ماه سال گذشته، دانشگاه آزاد اسلامی بخشنامه ممنوعیت پذیرایی اجباری و تهیه هدیه در جلسات دفاع پایان نامه و رساله در دانشگاه آزاد را ابلاغ کرد. بر اساس بندهای این بخشنامه با توجه به اینکه برخی از دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی در زمان برگزاری جلسات دفاع از پایان نامه و رساله متحمل هزینه هایی اجباری برای تهیه اقلام پذیرایی و بعضاً هدیه شده اند، بدین وسیله موکدا اعلام می شود انجام این امور به هر نحو ممکن ممنوع است.

بدیهی است که با گسترش آموزش عالی در سال های اخیر، رشد مدرک گرایی و به وجود آمدن دانشگاه هایی که هدف آن ها نه پیشبرد علم بلکه افزایش تعداد دارندگان مدارک دانشگاهی بوده حاشیه های آموزش عالی پررنگ تر از متن می شود. تشریفات نامتعارف پذیرایی جلسه دفاع پایان نامه هم یکی از همین حاشیه هاست که در حال حاضر دانشگاه ها را برای کمرنگ کردنش به اجبار و قانون متوسل کرده است، باید دید این قوانین در عمل چقدر مورد توجه دانشجویان و مسئولان مربوطه دانشکده ها قرار می گیرد.